

Sejladsen gik forkert. Alt dette for at antyde, at, hvad det her gælder om, er at faa den rette Afvejning mellem Kræfterne.

Nu vender jeg mig til min Betænkelse ved at begynde denne Forfatningsskabelse med Menighedsraad, dannede paa den af den højtærede Minister foreslaaede Maade. Jeg tror, at den højtærede Minister vil se de Spørgsmaal, jeg her har talt om, noget anderledes end det ærede Medlem, men desuagtet bunde de Forslag, vi her have for os, i en saadan Opfattelse af Kirkens fremtidige Ordning, at jeg paa dette Punkt tager nogen Afstand derfra. Jeg har sagt, at jeg tror, vi ende med, at Menighedsraadene blive noget lignende som det, den højtærede Minister har tænkt sig. Men jeg vil ikke være med til at danne dem, fordi det er ikke gjort med, at man Landet over skaber, jeg kan gerne kalde dem nogle Sogneraad, hvor fire Mænd sidde i hvert Sogn og snakke med en Præst; er det en dygtig Præst, tager han Taget fra dem, og er det en mindre dygtig Præst, tage de Taget fra ham. Dermed er det ikke gjort. Der er maaske gjort Begyndelsen til et Menigmandsvælde, som jeg ikke vilde sætte Pris paa, men som jeg gerne vilde gaa med til, naar man paa samme Tid sørger for, at Kirken kan faa sit Organ, som kan være det, der taler paa dens Vegne og giver Tonen an i dens hele Liv. Derfor maa jeg kræve for mit Vedkommende, at der samtidig med, at vi gaa til Menighedsraad, skabes et saadant Kirkeorgan, som kan tale paa Kirkens Vegne. Saa har jeg intet imod, at der ved Siden af det og under det ogsaa dannes saadanne Menighedsraad, som Ministeren tænker sig. Men jeg maa holde paa, at for at Kirken skal komme til at føre det Liv, som Grundloven har villet, for at den skal faa den Betydning i vort Samfund, over for Staten, som tilkommer den, saa maa vi skaffe et Organ for Kirken af de bedst mulige Mænd. Det gaar jo med det som i det offentlige Liv — vi have ikke altid ideale Rigsdage og ideale Regeringer, men vi faa det bedste, vi kunne faa. Og saaledes maa jeg ogsaa holde paa i Kirkens Interesse og i Statens Interesse, at skulle vi begynde at ordne disse Forhold, maa det ubetinget ske ved, at man for-

uden det Grundlag fra neden, som Ministeren har søgt at danne, skaffer til Veje et Organ for Kirken, som kan varetage de kirkelige Interesser i al Almindelighed.

Og nu forstaar man altsaa ogsaa min Frygt; hvor gerne jeg end ser det kirkelige Liv bredt ud til vide og frie Former, kan jeg ikke finde det rigtigt at blive staaende alene paa det Trin, som Ministerens forskellige Lovforslag indeholde. Ved Siden af dette er der jo gennem de Ord, jeg har tilladt mig at trætte de Herrer med, en Betegnelse af, at jeg paa de forskellige Trin maatte ønske at høre Kirkens Røst om disse Spørgsmaal, og dette gælder jo i allerhøjeste Maade, hvis Kirkeforfatningen ogsaa skal drøftes, før vi slaa Menighedsraadens Form fast. — Og et vigtigt Punkt vil jeg endnu nævne, — og jeg frygter ikke for, at man skal sige, at jeg tager Munden for fuld, thi det er noget, som skal løses, naar vi tale herom, og Ministeren har ogsaa ved anden Lejlighed sagt, at det laa ham paa Sinde, — det er hele Kirkens uafhængige, økonomiske Stilling. Mere skal jeg ikke sige, enhver ved, hvad jeg tænker paa. Før vi begynde at lave noget, der kan ende med at trække Kirken helt over til en kommunal Sognehistorie, maa vi ogsaa i økonomisk Henseende have den stillet saaledes, at den staar nogenlunde paa sine egne Ben.

Jeg synes, at jeg og andre alvorlige Rigsdagsmænd med mig have Lov at sige om alle disse Spørgsmaal, om Menighedsraadene, om Valgmenighedsloven osv., at vi ønske, før vi tage vort endelige Standpunkt til disse, at høre kirkelige Mænds Udtalelser derom. Dette er et saa naturligt og saa beskedent Ønske, at ingen kan tage os det ilde op. Jeg vilde ønske, at vi i Stedet for Ordet „Kommission“ havde faaet et andet Navn. Jeg synes, at det, at man har faaet „Konference“ afløst med „Samraad“, er godt, og jeg vilde altsaa ogsaa ønske, at man i Stedet for dette mistænkelige Ord „Kommission“ havde et andet Navn. Hvis man sagde: Lad et kirkeligt Udvalg sige sin Mening om disse Spørgsmaal, før vi andre skulle tage vor endelige Bestemmelse derom, saa synes jeg, at man betegnede det paa en bedre Maade. Og jeg lægger gerne i Ministerens